

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Eliseus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia XLVI. Quid sit Stimulus Conscientiæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

nisi ut debitam Deo reverentiam exhibeant, sicque magis eidem placeant; atqui per crebras adeo repetitiones contrarium potius effici, vel ipsum rationis lumen dicat. Quis enim inter homines oratorem de laudibus Regis aut Principis in ejus præsentia dicturum, si eadem semper verba repeteret, non offensam potius Regis aut Principis, quam gratiam promeriturum credat? & potestne quispiam sibi promittere, se in repetitione non æque, vel magis distractiones passurum; itaque scrupulosus sincero animo ad Deum per orationem confugiat, ejusque contra dæmonis versutias & insultus, auxilium imploret: præsentissima hæc est medicina. Qua ipsa arte ad superandam importunissimi hostis vafritiem usus est David. *Contristatus sum, inquit, in exercitatione mea, & conturbatus sum à voce inimici. Quid deinde? ecce elongavi fugiens & mansi in solitudine* (precibus nim: intentus & Deo) ut quid? *Expectabam eum, qui salvum me fecit à pusillanimitate spiritus & tempestate.*

CONFERENCE XLVI.

Quid sit Stimulus Conscientiæ?

62. Quid propriè stimulus Conscientiæ sit, à nemine hæctenus (quantum scio) claritè aut elegantius descriptus est, quam à P. Antonio de Sarasa; cujus proinde verbis rem totam, ut ajunt, ab ovo incipiamus, atque ordine quo geruntur intus omnia, singula prosequamur.

RESOLUTIO: Quam primùm peccandi sese offert opportunitas, illicò suboriri tibi senties metum quemdam animi, quo evidenter judicas, tibi que-

que ipsi dicis, *res hac aut actio, quam aggredieris, est plane illicita*; atque hoc iudicium est ipsissima Conscientia seu dictamen superioris rationis, cui actionem faciendam voluntas debet necessario attemperare. Quomodo ergo fit (inquies) quod voluntas sapientissime duci suo, rationique recte non obediat, & in contraria feratur? R. Interea dum in superiori parte animae pronuntiatur haec sententia, *illicitam nempe rem esse, quae est pra manibus*; in inferiori parte animae; in qua corporeae affectiones dominantur, per mali naturae ardentis praesentiam, accenduntur igniculi quidam (passiones voco) ex quibus fumi & fuligines evaporant, qui cerebrum inficiunt, totamque caeca caligine mentem involvunt. E. g. Impudicitiae aut iniustitiae committendae sese offert occasio: *illicitum id esse, in suo tribunali pronuntiat conscientia*; Atque hoc decretum in superiori parte animae affigitur, ac voluntati, seu appetitui rationali intimatur, laterim affectionibus suis excitata inferior portio animae (appetitus naturalis) forum, id est mentem occupat, & insanis omnia complet clamoribus; veluti dum pra senatus foribus plebeculae insanientis gliscit seditio. Hinc cogitationes haec aut similes subeunt animum: etsi res a conscientia iudicetur illicita & impudica, naturae tamen & corpori gratam esse, & huic aliquid esse concedendum: item rem esse utilem, & magni lucri occasionem nunc adesse praclarissimam, quam, cum elapsa est, non facile erit revocare: adolescentiam id requirere, saltem semel committendum crimen; quibus rationibus & mens percellitur, & ratio

offusca-

offuscatur, appetitus instigatur, & caro accenditur. Atque ita in hoc seditioso affectionum conflictu, defendentibus se invicem cogitationibus, accusantibus & excusantibus, præpeditur mens & quasi tenebris obvolvitur, adeò ut superius Conscientiæ decretum, voluntati quasi præ foribus affixum, legere aut mens non possit, aut etiam nolit: & sic tandem contra Conscientiæ præscriptum, seditioni passionum succumbit, & in earum concedit partem malorum, in quæ se conjicit admodum secunda; quia naturæ exardescens fulgine excæcata, præceps fertur misera, & nescit quò sciet autem malo suo, scelus dum expleverit; & mox cum nebula transierit, apparitoris instar aderit Conscientia, in jus te illicò citatura. Istud enim ei à supremo omnium Domino demandatum est officii, ut statim, nullà interposità morà, peccantem occupet. Atque hic incipit *stimulus conscientiæ*, sive peccati memoria, id est, sceleris Conscientia: ejusdem nuda confessio: decreti à conscientia lati (*hæc actio est illicita*) memoria: exprobratio conscientiæ, quòd contra dictamen suum pertinaciter egeris: neque ullus datur tergiversandi locus, aut negandi evasio; quia tam recens est sceleris commissi memoria, imò ipsa præsentia: improperat inconstantiam: exprobrat impudiciam: arguit contemptum Dei, legisque ab eo lata tam facilem transgressionem: irritatam offensi Dei Majestatem ob abjectissimam carnis petulantiam, quæ ne in hominum oculos sine summo pudore & infamia veniat (ob sordidissimas, & quæ illicò perituræ erant voluptates, fædo

con-

commerico venditas esse cœlestes æternasque delicias : scorti familiaritatem infamem divinæ amicitiae esse præpositam : conculcatum sanguinem Christi morientis (pretium animæ) turpia momentanea libidine divenditæ, &c.

Hæc itaque sunt, quæ Titulo præsentis Confessionis, *quid sit stimulus conscientiae*, clarè & abundanter satisfaciunt, tormenta & aculei, quos sceleribus vindicandis, tortoris instar admovet conscientia ; in quibus tolerandis tota confitenti peccantis animæ carnificina.

63. Petes : Undè proveniat, quod aliqui peccatores perversè viventes læti tamen sint & hilares, nec ullos sibi à conscientia stimulos admoveri persentiscant ? R. Tales non admorderi scelerum conscientiam, quia jam fortè derelicti sunt à Deo & ideò nec conscientia vicarias Dei partes agit, ubi medicinam omnem subtraxit pertinaciã nimiam defessum Numen. Unde apud Jeremiam c. 51. Deus ipse : *Curavimus*, inquit, *Babylonem*, & non est curata: derelinquamus eam quoniam pervenit usque ad caelos iudicium ejus (neque à subalterno iudice quidquam in terra movetur) *quia elevatum est usque ad nubes iudicium.*

Hæc audis peccator, & non expavescis ? eone causam tuam vis protrahi, unde nulla dabitur appellatio ? interim ne tibi de conscientiae silentio plausum des ; quia horrendum verè est silentium, & omni clamore terribilius. Neque verò quæ tacet modò, tacebit semper. Age nunc pro libidine & lubentia; vitæ commodis utere & abutere : os obstrue arguenti te conscientiae. Verùm cum

ad vitæ
solvet
in lucē
manum
diffues
bus, d
nam-
Itaq
fors au
lerit, c
ris reun
scelere
henso
it expr
contem
temptu
& simi
tia con
magna
statue,
instar
corrip
ces, an
de, si
necque
pacem
cacia,
tibi que
tia, qu
co

ad vitæ scelerumque metam perveneris, silentium solvet ista, & tum demum sensum animi aperiet in luctus tuos. Tunc enim patrocinantem Dei manum frustra exposces, & præ timore undique diffuses, aculeisque undequaque sese ingerentibus, dolori tuo nequaquam implorabis medicinam.

Itaque si (quod propitius avertat Deus) ita fors aut imbecillitas, aut etiam perversitas tua tulerit, quisquis es mortalis, ut mortiferi te facinoris reum sagax conscientia invenerit, aut in ipso scelere deprehenderit, & si tam infeliciter deprehenso manus injiciat, indignitatemque facti ceperit exprobrare, contemptamque sese criminetur, contemptam insuper Numinis Majestatem, contemptum denique omne jus & fas: hæc inquam, & similia si menti occurrant, nullam tamen diffidentiam consequendam gratiam intermixta, quin potius magna eam obtinendi cum fiducia, certo tecum statue, conscientiam tibi faventis has voces esse, quæ instar Pædagogi non ideò castigantis te, sed potius corripientis, & ad meliora revocantis, si non dulces, amicos tamen sibilos explodit. Eos proinde, si sapias, illicò sequere, ut tecum tibi bene sit, necque aliâ insistas viâ: cum irato & offenso Deo pacem fac, ut tandem aliquando depositam pervicaciam, pacem obtineas & lætam & constantem, tibi que bene sit à te ipso, à tua, inquam, conscientia, quæ dum in via es, partes agit vicarias Dei: conscientiam itaque observa, & servabit te conscientia.

O. A. M. D. G.

TITU.